

نقد‌ها و بررسی‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

موضوع:

۱. مقدمات؛ حجت؛ خلیفه‌ی خداوند؛ طریقه‌ی شناخت خلیفه‌ی خداوند (معجزه و نص)
۲. مقدمات؛ حجت؛ خلیفه‌ی خداوند؛ روایات رسیده از خلفاء خداوند (واحد و متواتر)

بسم الله الرحمن الرحيم

نقد

نویسنده: اسد اسدی

تاریخ: ۱۳۹۸/۹/۲۱

با توجه به اینکه در پرسش و پاسخ ۴۰۵ آمده «خبر از آینده جز برای پیامبر امکان نداشته»، پیشگویی‌هایی که از دیگران رسیده و مضمون آن اتفاق افتاده مانند پیشگویی شاه نعمت الله ولی، چگونه قابل توجیه است؟ وانگهی در پرسش و پاسخ ۲۷۳ فرموده‌اید که «پیشبینی حوادث آینده از طریق نگرستن به ستارگان احتمالاً با کمک شیاطین انجام می‌شود». اگر خبر از آینده توسط شیاطین ممکن باشد، چطور می‌توان یقین پیدا کرد خبر واحدی که به پیامبر نسبت داده شده و مضمون آن واقع شده، از پیامبر صادر شده است؟

مننون از پاسخگویی اساتید محترم. برای سلامتی و فرج امام مهدی علیه السلام به درگاه خداوند متعال دعا می‌کنیم.

بررسی

تاریخ: ۱۳۹۸/۹/۲۸

خبری که از پیامبر یا منسوبین به پیامبر یعنی صحابه و اهل بیت روایت شده، هرگاه واقع شود، از پیامبر صادر شده است؛ زیرا این قرینه‌ای قطعی بر صدق کسی است که آن را روایت کرده است؛ با توجه به اینکه ممکن نیست یک راوی کذاب، از آینده خبر داشته باشد و اگر خبر داشته باشد، ممکن نیست که آن را به پیامبر یا منسوبین به پیامبر یعنی صحابه و اهل بیت نسبت دهد؛ زیرا فرض بر آن است که خبر او واقع شده و راست است و چنین خبری از دو حال خارج نیست: یا کرامت است یا کهنات، در حالی که کرامت از کسی که بر پیامبر یا منسوبین به پیامبر دروغ می‌بندد صادر نمی‌شود و کهنات خبر گرفتن از شیاطین است و شیاطین خبری نمی‌رسانند، مگر اینکه بیشتر آن دروغ است؛ چراکه خبرشان مبتنی بر استراق سمع از فرشتگان است و استراق سمع از فرشتگان پس از بعثت پیامبر بسیار سخت و محدود شده؛ چنانکه خداوند فرموده است: ﴿لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ الْأَعْلَى وَيُقَذَّفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ﴾ دُخُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ﴿۱﴾ إِلَّا مَنْ خَطِفَ

الْخُطْفَةَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ»^۱؛ «نمی‌توانند به فرشتگان بالا گوش دهند و از هر سو پرتاب می‌شوند و رانده و برایشان عذابی پیوسته است، مگر کسی که دزدانه گوش بایستد پس شهابی شکافته او را دنبال کند». از این رو، چیزی که می‌شنوند بسیار ناقص و بی‌سر و ته است و تبعاً به کار کاهنان نمی‌آید و این آنان را و می‌دارد که آن را به صد دروغ بیامیزند؛ چنانکه به سند صحیح روایت شده است: «سَأَلَ أَنَسُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْكَهَّانِ، فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: لَيْسُوا بِشَيْءٍ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، فَإِنَّهُمْ يُحَدِّثُونَ أَخْيَانًا بِالشَّيْءِ يَكُونُ حَقًّا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: تِلْكَ الْكَلِمَةُ مِنَ الْحَقِّ يَخْطِفُهَا الْجَنِيُّ، فَيَقْرُهَا فِي أُذُنِ وَلِيِّهِ قَرِّ الدَّجَاجَةِ، فَيَخْلُطُونَ فِيهَا أَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ كَذْبَةٍ»^۲؛ «گروهی از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم درباره‌ی کاهنان پرسیدند، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: چیزی نیستند، گفتند: ای رسول خدا! گاهی آنان از چیزی خبر می‌دهند و واقع می‌شود، پس رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: آن یک کلمه راست است که جنی می‌دزدد و مانند صدا کردن مرغ، به گوش دوست خود می‌رساند، پس آن را به بیش از صد دروغ می‌آمیزند». وانگهی مسلم است که شیاطین خیر خواه مردم نیستند و از این رو، اگر خبری را بشنوند که به هدایت مردم کمک می‌کند، آن را فاش نمی‌کنند، بلکه کتمان می‌کنند؛ خصوصاً از کاهنی که آن را به پیامبر یا منسوبین به پیامبر نسبت می‌دهد؛ با توجه به اینکه نسبت دادن چنین خبری به پیامبر یا منسوبین به پیامبر، بر ایمان مردم به پیامبر می‌افزاید؛ مگر اینکه آن را وارونه سازند؛ به این صورت که مثلاً از مشخصات دعوت کننده‌ای صادق در آینده خبر دهند و او را کذاب شمارند یا از مشخصات دعوت کننده‌ای کذاب در آینده خبر دهند و او را صادق شمارند، در حالی که چنین کاری ممکن نیست؛ چراکه إغراء به جهل است و بر خداوند واجب است که آنان را از آن بازدارد، بلکه چنین کاری بیهوده است؛ چراکه دعوت کننده‌ی صادق با خبر واحد کذاب نمی‌شود و دعوت کننده‌ی کذاب با خبر واحد صادق نمی‌شود؛ با توجه به اینکه خبر واحد به ذات خود حجّیت ندارد و برای اثبات صدق یا کذب هیچ دعوت کننده‌ای کافی نیست و با این وصف، کسی که دعوتش منطبق بر یقینیات عقلی و شرعی است، هرگاه مشخصاتی بر خلاف مشخصات مذکور در خبر واحد داشته باشد، کذاب شمرده نمی‌شود و کسی که دعوتش منطبق بر یقینیات عقلی و شرعی نیست، هرگاه مشخصاتی منطبق بر مشخصات مذکور در خبر واحد داشته باشد، صادق شمرده نمی‌شود. آری، کسی که دعوتش منطبق بر یقینیات عقلی و شرعی است، هرگاه ظهورش در خبر متواتر وعده داده شده باشد و مشخصاتی منطبق بر مشخصات مذکور در خبر واحد داشته باشد، صادق موعود شمرده می‌شود؛ زیرا محال است که شیاطین از مشخصات کسی خبر داده باشند که دعوتش منطبق بر

۱. الصّافّات / ۸-۱۰

۲. صحیح البخاری، ج ۷، ص ۱۲۲؛ صحیح مسلم، ج ۷، ص ۳۶

یقینیات عقلی و شرعی است و او را صادق شمرده باشند؛ با توجه به اینکه چنین کاری، سوق دادن مردم به سوی حق است و شیاطین مردم را به سوی حق سوق نمی دهند.

از اینجا دانسته می شود که خبر منقول از پیامبر یا منسوبین به پیامبر یعنی صحابه و اهل بیت، هرگاه واقع شود، قطعاً از پیامبر صادر شده است، ولی خبری که از غیر آنان نقل شده، هرگاه واقع شود، از دو حال خارج نیست: یا کرامت است یا کفایت و در هر حال، اثر شرعی ندارد؛ به این معنا که نمی توان عقیده یا عملی را به آن مستند کرد؛ چرا که خداوند عقاید و اعمال مردم را از طریق پیامبرش تبیین می کند، نه از طریق اهل کرامت یا کفایت. به عبارت دیگر، ممکن نیست که خداوند عقیده یا عملی لازم برای سعادت مردم را از طریق پیامبرش تبیین نکند و از طریق کسی مانند شاه نعمت الله ولی یا کاهنی مرتبط با شیاطین تبیین کند؛ خصوصاً با توجه به اینکه فرموده است: «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ»؛^۱ «و کتاب را بر تو نازل کردیم که روشن کننده ی همه چیز است» و فرموده است: «مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ»؛^۲ «چیزی را در کتاب فروگذار نکرده ایم» و روایت شده است: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَقْبِضْ نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَكْمَلَ لَهُ الدِّينَ وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنَ فِيهِ تِبْيَانٌ كُلِّ شَيْءٍ بَيْنَ فِيهِ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ وَالْحُدُودَ وَالْأَحْكَامَ وَجَمِيعَ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ النَّاسُ كَمَلًا فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ: «مَا فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ»»؛^۳ «خداوند عز و جل پیامبرش صلی الله علیه و آله و سلم را از دنیا نبرد مگر پس از اینکه دین را برایش کامل فرمود و قرآن را بر او نازل نمود که هر چیزی در آن روشن شده و حلال و حرام و حدود و احکام و هر چیزی که مردم به آن نیاز دارند به طور کامل در آن است، سپس فرمود: <چیزی را در کتاب فروگذار نکرده ایم>».

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصفان و محققان علمی خراسانی
مجلس خبری قرآنی

۱. النحل / ۸۹

۲. الأنعام / ۳۸

۳. الکافی للکلینی، ج ۱، ص ۱۹۹؛ الغیبة للنعمانی، ص ۲۲۵؛ کمال الدین وتمام النعمة لابن بابویه، ص ۶۷۵

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصفان و محققان علمی خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.